

**Валютне регулювання в Україні у
2014 – 2015 р. та його адекватність
політико-економічним обставинам**

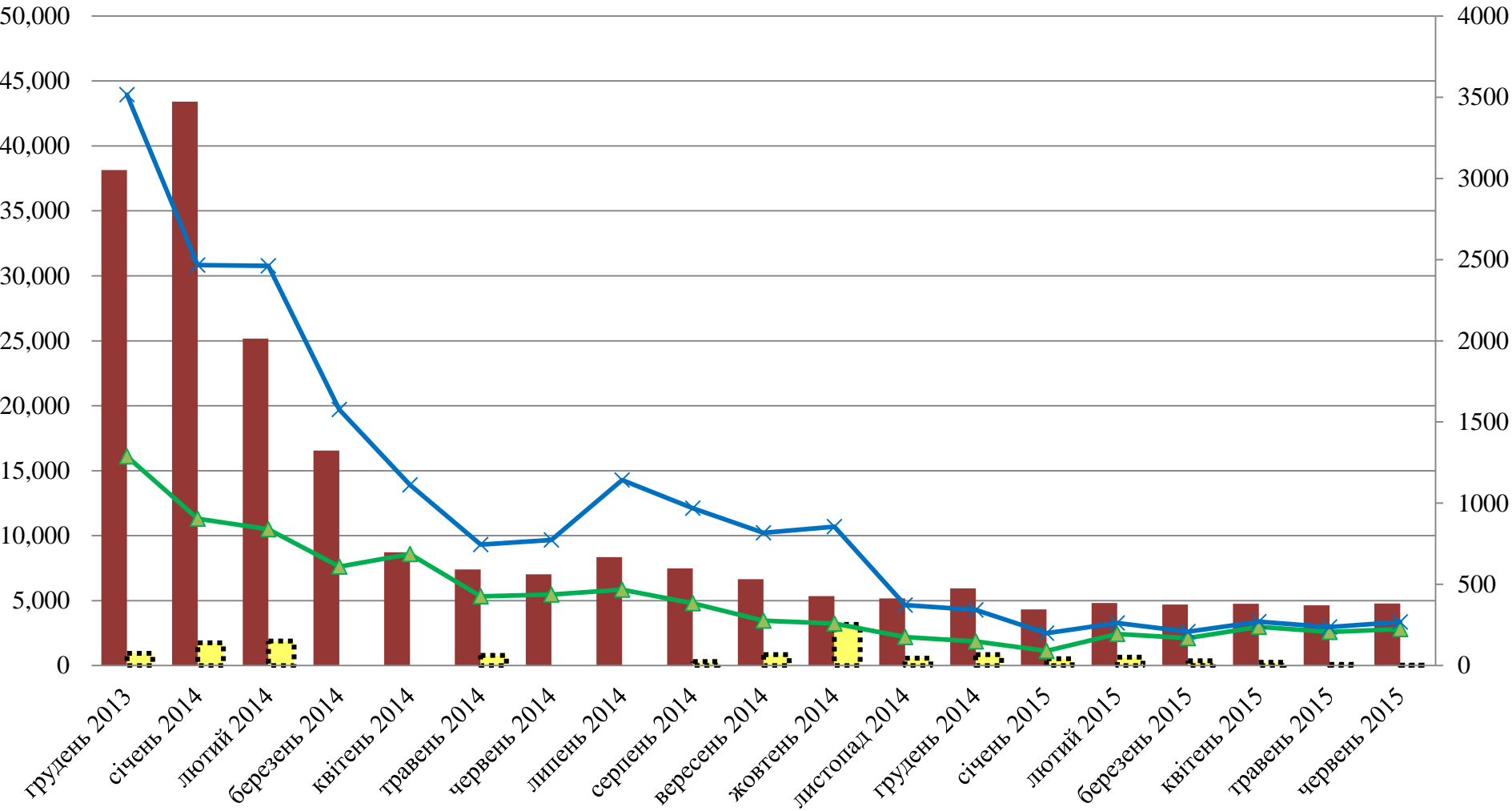
В.І. Гаркавенко

Ключові прорахунки при реалізації валютної політики

- Гнучкий курс
- Рефінансування

Обсяги продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України та купівлі-продажу валюти у населення

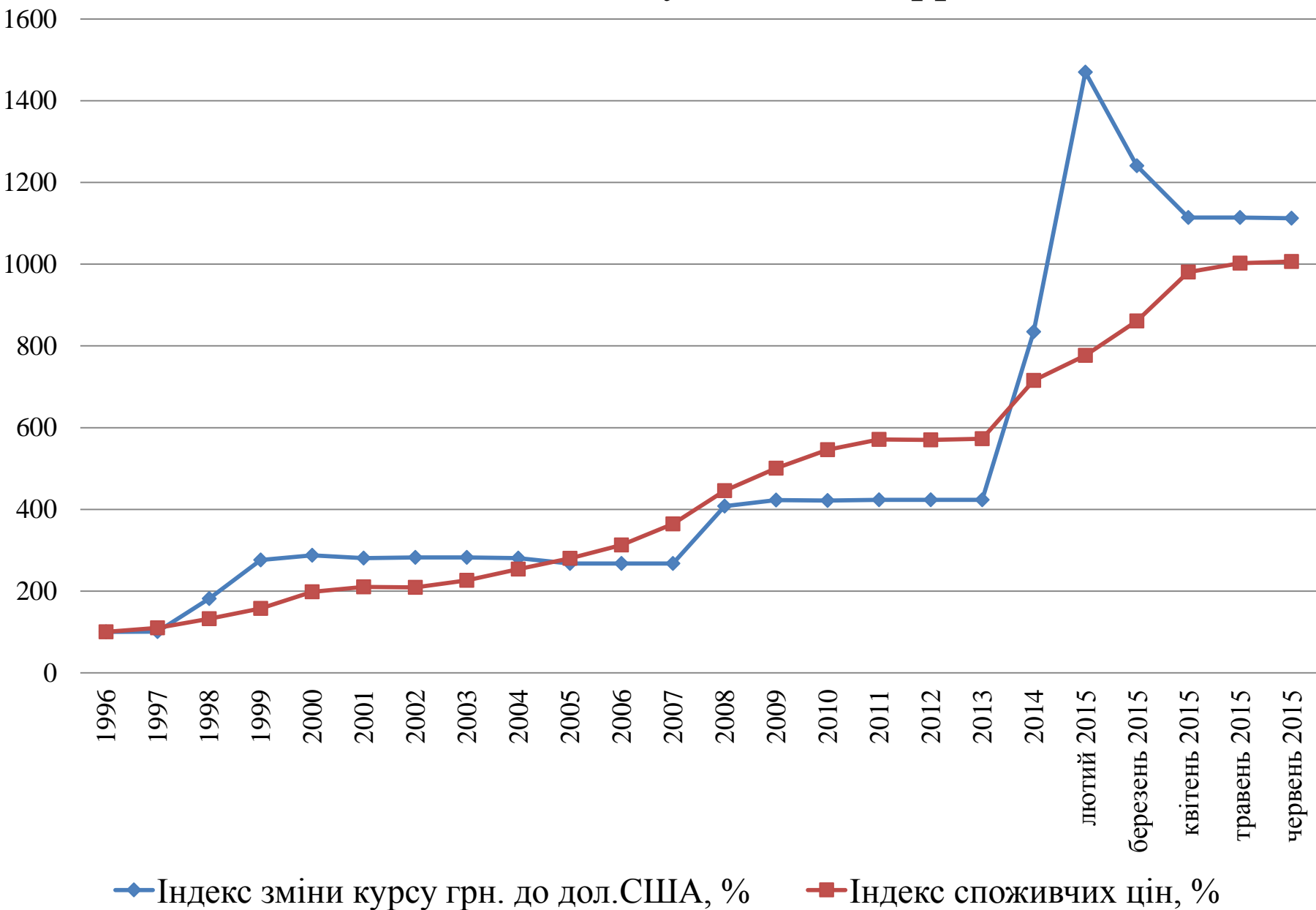
■ Загальний обсяг продажу іноземної валюти на міжбанківському ринку (в доларовому еквіваленті), млн. дол. США

▒ Інтервенції НБУ (продаж) на міжбанківському ринку - усі валютні цінності в доларовому еквіваленті, млн.

—×— Продаж валюти населенню (в дол.екв), млн. дол.США

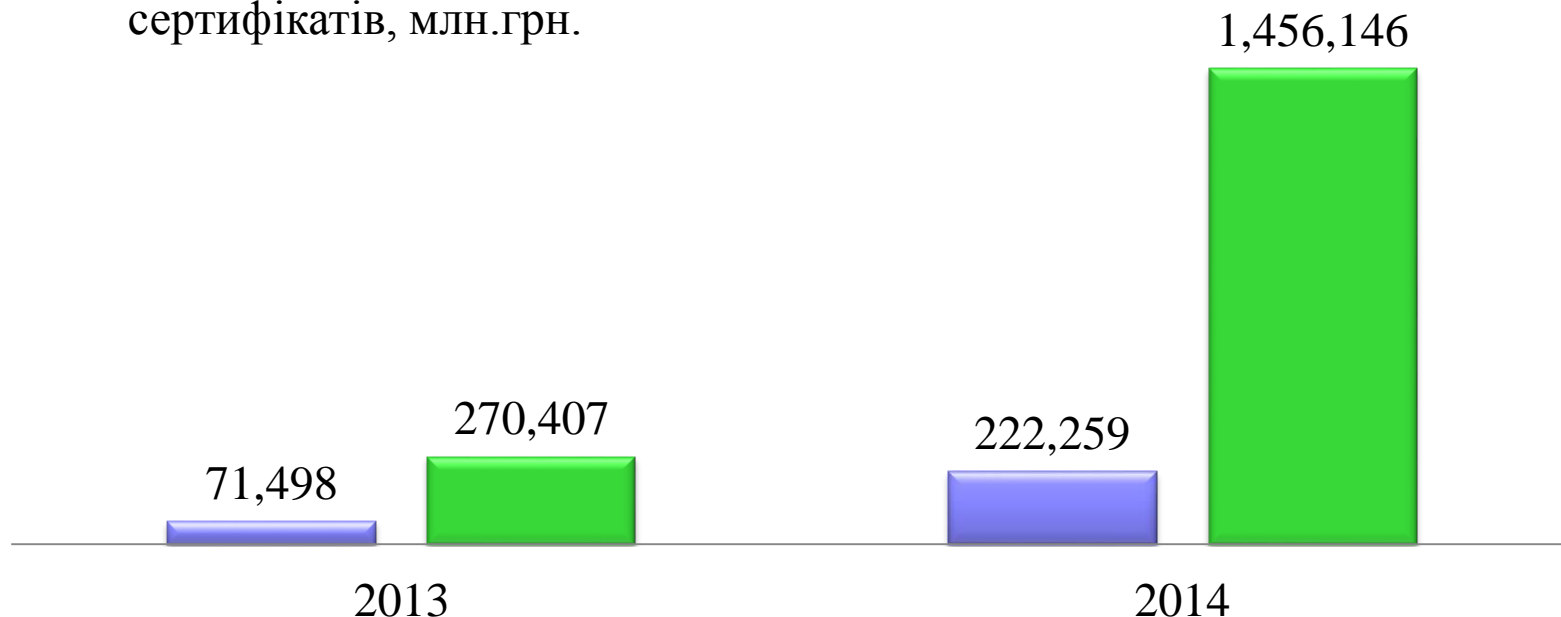
—▲— Купівля валюти населенням (в дол.екв), млн. дол.США

Динаміка індексів зміни курсу грн. до долара США та споживчих цін у 1996-2015 рр.

Обсяги кредитів рефінансування та обсяги залучених Національним банком коштів шляхом розміщення депозитних сертифікатів

- Загальний обсяг рефінансування, млн.грн.
- Загальний обсяг залучених коштів шляхом розміщення депозитних сертифікатів, млн.грн.

27 лютого 2014р., 19, 20, 26, 27 березня, 22-23 квітня 2014р. - збіг надання найбільших обсягів рефінансування з «піками» падіння курсу національної валюти

Структура кредитів рефінансування строком понад 30 днів, наданих НБУ банкам у 2014 році, за видами забезпечення

Наслідки

- **Погіршення фінансового стану резидентів - позичальників валютних кредитів - втрати на курсовій різниці: 2014р. - 294 млрд. грн.** (фізичних осіб – 58 млрд.грн., нефінансових корпорацій – 212 млрд. грн.); **січень-червень 2015р. - 153 млрд.грн.** (фізичних осіб – 34 млрд. грн., нефінансових корпорацій – 119 млрд. грн.).
- **Зростання простроченої заборгованості за банківськими кредитами-** питома вага прострочених кредитів у кредитному портфелі банків на кінець червня 2015р. становила 17,3% (проти 7,7% на кінець 2013р).
- **Необхідність формування банками додаткових резервів** у зв'язку з погіршенням якості кредитного портфеля банків - відрахування в резерви за активними операціями банків склали: 2014 р. - 103 млрд. грн. (39,3% загального обсягу всіх витрат банків); І півріччя 2015 р. – 118 млрд. грн. (59% загального обсягу всіх витрат банків).
- **Збільшення кількості збиткових банків та зростання збитковості банківського сектора в цілому** - діяльність банківського сектору була збитковою починаючи з результатів за лютий 2014р. і впродовж всього поточного періоду 2015 р. (за 2014 р. по системі банків - від'ємний фінансовий результат у сумі 52,5 млрд. грн., за січень-червень 2015р. - 82 млрд. грн.).
- **Збільшення кількості банків, що визнані неплатоспроможними - у 2014 р. 33 банки** (в подальшому по них прийнято рішення про ліквідацію), у **2015 р.** (станом на 22 вересня)-**24 банки.**

Наслідки

- **Погіршення фінансового стану підприємств – клієнтів банків, що визнані неплатоспроможними** - залишки коштів юридичних осіб у банках, в яких у 2014 р. було введено тимчасову адміністрацію, становили у національній валюті – 13,9 млрд.грн, в іноземній – понад 400 млн дол. США, у банках, в яких у I кварталі 2015 р. було введено тимчасову адміністрацію, у національній валюті – 12 млрд.грн, в іноземній – близько 300 млн дол. США.
- **Скорочення обсягів кредитування підприємств реального сектору¹**-з одного боку - суттєве погіршення фінансового стану підприємств призвело до зменшення попиту на кредити, а з іншого боку - різко скоротилася пропозиція кредитів з боку банків - як через небажання брати додаткові ризики, так і в зв'язку з можливістю вкладання коштів у високодохідні безризикові активи -деPOSITNІ сертифікати НБУ²та ОВДП.

1

За 2014р. обсяги заборгованості за кредитами в національній валюті, наданими банками нефінансовим корпораціям, зменшилися на **41,3 млрд. грн. або майже на 10%, а в іноземній – на 6,5 млрд. дол.США або на 22%**, за I півріччя 2015р – на **42 млрд. грн. або на 10,3% в національній валюті та на 2,2 млрд. дол. США або на 9,6% в іноземній валюті.**

2

У березні 2015р. ставка за кредитами овердрафт та до 1 року в національній валюті становила відповідно 23,4% та 24% річних, а за депозитними сертифікатами НБУ овернайт та строком до 30 днів – 20% річних та 26-27% річних відповідно.

Наслідки

- **Різде зростання фінансового навантаження на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб³ та додаткових витрат державного бюджету для підтримки Фонду, пов'язане з великою за кількістю банкрутств банків, тобто перекидання проблем банків на платників податків.**
- **Зростання розміру державного та гарантованого державою боргу України, рівень якого вже у 2014 році значно перевищив критичне значення показників боргової залежності держави - найбільш вагомим фактором, який вплинув на майже двократне (в 1,88 рази або на 515,8 млрд грн.) зростання у 2014 році державного та гарантованого державою боргу України, виявилася девальвація національної валюти, що зумовлено структурою державного боргу, яка склалася у попередні роки, і яка свідчила про валютну вразливість сектору державних фінансів.⁴**
- **Недоотримання податкових надходжень** від підприємств, які понесли збитки від неповернення коштів, що знаходилися на їхніх рахунках в банках, щодо яких прийнято рішення про введення тимчасової адміністрації або ліквідації.

3

Лише по 13-ти банках, в яких введено тимчасову адміністрацію у I кварталі 2015р., сума, що гарантована для відшкодування вкладникам Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, становить майже 30 млрд грн.

4

Частка боргу, номінованого в іноземній валюті, у загальній сумі державного боргу, на початок 2014р. становила 59,8%,. На початок 2015р. ця частка вже становила 61,7%.

Дякую за увагу!